Notat

Lier kommune

Saksmappe:
Arkiv:

Dato: 26.11.2026

Til: Formannskapet
Fra: MDG Lier
Kopi: Kommunedirektør og ordfører

Handlingsprogram 2027-2030

1. Økonomiske rammer

1.1. De økonomiske rammer, som fremgår av kommunedirektørens beslutningsgrunnlag med vedlegg legges til grunn for den økonomiske planleggingen i handlings-programperioden.

1.2. Rammer årsbudsjett 2027
Rammer for hvert utvalg fastsettes i samsvar med kommunedirektørens beslutningsgrunnlag med vedlegg, justert for endringer i vedtaket.

1.3. Skatt
Den kommunale skatteøren fastsettes til den enhver tid gjeldende maksimalsatsen.

1.4. Eiendomsskatt
Med hjemmel i eigedomsskattelova § 2 og 3 bokstav c innføres eiendomsskatt i Lier kommune fra og med skatteåret 2027. Eiendomsskatten skrives ut bare på kraftanlegg, vindkraftverk, kraftnettet og anlegg omfattet av særskattereglene for petroleum.

Eiendomsskattesatsen for 2027 fastsettes til 1,0 promille av eiendomsskattegrunnlaget, jf. eigedomsskattelova § 13.

Eiendomsskatten betales i 2 terminer, jf. eigedomsskattelova § 25.

Det legges til grunn at eiendomsskattesatsen for eiendommene omfattet av punkt 1 økes med 1 promille årlig fra og med 2028, inntil lovens maksimale sats er nådd. Satsen fastsettes av kommunestyret hvert år i forbindelse med budsjettbehandlingen, jf. eigedomsskattelova § 10.

1.5. Låneopptak 2027

Lier kommune tar opp 320,441 millioner kroner i lån til finansiering av investeringer jf. Kommunelovens § 14-15 første ledd.

Formidlingslån

Det planlegges å ta opp 100 millioner kroner i formidlingslån. Formidlingslån tas opp som annuitetslån med 5 års avdragsfri periode, deretter nedbetaling over 20 år.

1.6. Likviditet

Driftskreditt på 100 mill. kr i DNB videreføres i 2027.
Likviditetssituasjonen anses som tilfredsstillende, men vurderes nærmere i årsrapporten for 2026.

1.7. Egenbetalinger, gebyrer og avgifter

Egenbetalinger, gebyrer og avgifter vedtas i henhold til kommunedirektørens beslutningsgrunnlag med tilleggsinnstilling, med unntak av gebyrer som vedtas i egne saker.

Gebyrer som vedtas i egne saker:

- «Bygg og geodata» og «Stedsutvikling og plan»
- Drammensregionens Brannvesen IKS og Vestviken 110 IKS
- Renovasjonsselskapet for Drammensregionen IKS (RFD)
- Lier Vei vann og avløp KF
- Tilsynet for små avløpsanlegg
- Tiltaks-, befarings- og saksbehandlingsgebyrer - Drammen havn

1.8. Endringer i tilleggsinnstilling

Følgende rammeendringer legges inn i tillegg til beslutningsgrunnlaget.

1.7.1 Endringer i driftsbudsjettet

		2 027	2028	2029	2030
	Fra statsbudsjettet				
1	Økning skatt og rammetilskudd	-78 348	-78 348	-78 348	-78 348
2	Lønnsreserven	55 420	55 420	55 420	55 420
3	Pris og lønnskomp	25 546	25 546	25 546	25 546
	Innlemming i rammetilskuddet				
4	Innlemming øremerket tilskudd skoleturer, handlingsplan antisemittisme	80	80	80	80
5	Innlemming øremerket tilskudd svømmeopplæring for nyankomne minoritetsspråklige elever	51	51	51	51
6	Innlemming øremerket tilskudd tryggere skoleveier og nærmiljø	220	220	220	220
	Statsbudsjettet andre endringer				
7	Økt egenandel tilskudd for ressurskrevende	1 200	1 200	1 200	1 200
8	Økt behov for sosialhjelp ved utfasing av stønader for enslig mor eller far	281	281	281	281
9	Statsbudsjettet - økt basistilskudd til fastleger Helårseffekt	789	789	789	789
	Annen endring				
10	Redusert inntekt byggesak (etter deflatorjustering)	1 366	1 366	1 366	1 366
11	Redusert inntekt hogst	500	500	500	500
12	Brannvesen - prisøkning utover deflator	1 803	1 803	1 803	1 803
13	LEKF Økt leieinntekt Sylling brannstasjon kapitalkost	-470	-470	-470	-470
14	Ny gjennomsnittsrente	2 790	4 495	4 765	3 334
15	Ny kalkylerente kapitalkostnad fra selvkost	-2 437	-2 781	-1 828	-1 512
16	Rette mva komp Gifstadbakken 10	39	145	142	134
17	Korrigere Tranby arena utomhusplan	-261	-985	-965	-913
18	Flytte stolpekontroll til drift (finanseffekt)	-4	-16	-15	-15
19	Flytte stolpekontroll fra inverstering til drift	240			
20	1. tertial - Gratis helgeleie svømmehall PS24/2026	100	100	100	100
21	1. tertial . Videreføring av svømmeopplæring barnehagebarn Trygg i vann	360	360	360	360
	Endringer i disponering av NDR				
22	Endring avsetning til disposisjonsfond	-9 265	-9 756	-10 997	-9 926
	Totalt	**0**	**0**	**0**	**0**

1.7.2 Endringer i investeringsbudsjettet

		2 027	2028	2029	2030
1	Justering utomhusplan Tranby arena	-15 000	0	0	0
2	Stolpekontroll tas ut og legges til drift	-240	0	0	0
3	Mva korrigering Gifstadbakken 10 (redusert mva/økt låneopp	1 800	0	0	0
4	Redusert mva inntekt	3 048	0	0	0
5	Redusert låneopptak	10 392	0	0	0
	totalt	**0**	**0**	**0**	**0**

1.7.3 Endringer i tekstdokumentet

Teksthefte til beslutningsgrunnlaget, justeres for vedtaket og blir omdøpt til vedtatt budsjett.

Følgende kapitler og vedlegg i beslutningsgrunnlaget endres iht. tilleggsinnstillingen:

- Rammetabeller justeres for vedtaket
- Avsnitt om huseiergebyrer
- Vedlegg 1 – Oversikt over investeringsprosjektene (justering for vedtaket)
- Vedlegg 4 Oversikt over avgifter, gebyrer og egenbetalinger
- Vedlegg 5 Selvkostoversikt
- Vedlegg 6 Tilskuddssatser for ordinære ikke-kommunale barnehager
- Vedlegg 7 – Obligatoriske oversikter (justeres for vedtaket og detaljbudsjett)

1.9. Rammeendringer

Endringer i driftsbudsjettet

	2027	2028	2029	2030
OPPVEKST, KULTUR OG IDRETT				
HP 27 OKI 25.20 Opprettholde fire overnattinger på leirskole	0	200	200	200
HP 27 OKI 25.23 Opprettholde åpningstid SFO	300	600	600	600
HP 27 OKI 25.22 Opprettholde åpning i barnehagene sommer	33	33	365	365
HP 27 OKI 25.24 Opprettholde antall turer skyss barnehage	15	15	150	150
HP 27 OKI 25.21 Opprettholde antall personalmøter i barnehagene	50	50	550	550
HP 27 OKI 25.25Opprettholde gratis benyttelse av kommunale haller for idrettsfritidsordningen	50	100	100	100
HP 27 OKI 25.1 Opprettholde gratis ferieaktiviteter for barn og unge. Lønnsmidler til koordinatorstilling beholdes.	720	720	720	720
HP 27 1. tertial Unge Krefter: Unge i arbeid	336	336	336	336
HP 26 KS Beholde ekstra midler til innkjøp trykte skolebøker	420	420	420	420
HP 26 KS Opprettholde gratis svømming for 4. klassetrinn og halv pris for alle under 16 år hver fredag	0	70	70	70
HP 25 KS Styrking leksehjelp	220	220	220	220
HP 25 KS Bygdetunet	400	400	400	400
HP 27 OKI 25.4 Beholde bevilgning til spelet St. Halvard annethvert år	0	200	0	200
HP 27 OKI 25.6 Beholde tilskudd til samfunnshus o.l.	400	400	400	400
HP 27 FSK 25.7 Beholde utvalgsmidler OKI og HOV	250	250	250	250
Skolebibliotekansvarlig koordinator	400	850	850	850
Forebygging psykisk helse og tidlig innsats; to utekontakter	1872	1872	1872	1872
Forebygging, psykisk helse og tidlig innsats; psykolog 60% st	650	650	650	650
HELSE, OMSORG OG VELFERD				
HP 27 HOV 25.4 Opprettholde ferietilskuddsordningen	600	600	600	600
HP 27 Holde Tranby seniorsenter åpent helligdager	52	52	52	52
HP 26 Styrking av fysio- og ergoterapitjenenesten		570	570	570
HP 27 FSK 25.7 Beholde utvalgsmidler OKI og HOV	250	250	250	250
Styrke ressurser til hjemmeboende med demens	500	500	500	500
MILJØ OG PLAN				
HP 27 UMP 25.2: «Generelt kutt klima og miljø» strykes	100	100	100	100

HP 27 UMP 25.6 Sykkelbokser beholdes, men flyttes ved behov	75	75	75	75
Styrking klima- og miljøarbeid/tiltak	400	800	800	800
LANDBRUK OG NÆRING				
Styrking fagområdet ytre miljø/forurensning; 100% stilling	450	900	900	900
INNSPARING TRANSPORT				
Reduserte kostnader til transport	-2000	-5000	-7000	-10000
UTBYTTE				
Økt utbytte fra Å Energi til Vardar og Lier E-verk Holding	-10000	-10000	-15000	-15000
Redusert overføring til Lier kirkelige fellesråd	-143	-143	-143	-143
Uttak fra ekstraordinært utbyttefond (260 mill fra Vardar)				-24773
RENTER OG AVDRAG FRA ENDRINGER INVESTERING				
Renter	44	2881	11122	18672
Avdrag		61	4005	12656
DISPOSISJONSFOND				
Disposisjonsfond – endring avsetning / bruk	3556	968	-4984	6388
Totalt	0	0	0	0

Endringer i investeringsbudsjettet

	2027	**2028**	**2029**	**2030**
Framskyving Tranby skole	2000	130000	290000	150000
Totalt				

Endringer i 10 årig investeringsplan etter 2030

Følgende endringer innarbeides i rullering av 10 årig investeringsplan

- ……..
- ……..

2. Generelle føringebudsjettvedtaket. Tiltak av prinsipiell betydning legges fram som egne saker. Avvik skal meldes fortløpende i månedsrapporten og senest ved behandling av tertialrapport/årsregnskap.

2.2. Lier kommunes visjon «Grønne Lier – for alle innbyggere» legges til grunn for arbeid i alle sektorer. Hele Lier tas i bruk ved at det legges til rette for å bo i hele kommunen og opprettholde tjenestetilbud som bl.a. skole- og barnehagetilbud nær der folk bor.

2.3. Følgende økonomiske forutsetninger legges til grunn for økonomiarbeidet i perioden for å sikre en sunn økonomi:

- Netto driftsresultet i % av inntektene på 1,75 %.
- Disposisjonsfond på minimum 10 % av driftsinntektene.
- Gjeldsgrad for gjeld eksklusive selvkostprosjekter på under 70 % av driftsinntektene.

3. Verbalvedtak - Oppdrag, tiltak mv.

INNSPARING TRANSPORT: I kommunedirektørens forslag til HP 27 s .71 er det stipulert en innsparing på transporttjenester som følge av at LVVA overtar ansvaret for transport av brukere innenfor HOV og OKI. Samlet årsbusjett før endringen var 6,6 mill kr og innsparingen er stipulert til 0,9 mill kr i 2027 og 2 mill i 2028 og videre. Dette tilsvarer en innsparing på ca 30%.
På spørsmål oppgir kommunedirektøren at de samlede kostnader til transport i kommunen er ca 25 mill kr. Det grunn til å anta at også en stor del av de gjenstående transportoppgavene kan overtas av LVVA med tilsvarende innsparinger.
Dersom det blir antatt en innsparing på 30% av 25 mill kr vil det medføre en innsparing på 7,5 mill kr, eller 5,5 mill mer enn det kommunedirektøren har lagt til grunn.
Det er derfor rimelig å legge til grunn at i hvert fall halvparten av gevinstpotensialet kan realiseres i 2027.
MDG foreslår derfor å øke kostnadsreduksjonen med 2 mill kr fra 2027 økende til 5 mill kr fra 2028.

UTBYTTE TIL LIER KOMMUNE for 2026 utbetalt i 2027
Kommunedirektøren har budsjettert med at Lier kommune skal få et samlet utbytte fra alle eierposter på 36 mill kr i 2027 og i årene fremover.

Eierposter

Lier kommune eier 100% av Lier Everk holding. Lier everk holding eier 0.779% i Å energi og 4,5 % i Viken fiber. I 2026 mottok Lier kommune mottok 20 mill kr i samlet utbytte for 2025.
I tillegg eier Lier kommune 13,1% av Vardar.

Utbytte for 2025 utbetalt i 2026

Lier e-verk holding fikk 11,685 mill kr i utbytte fra Å Energi for 2025.
Lier everk holding fikk 13,294 mill kr i utbytte fra Viken fiber for 2025.
Lier kommune fikk 14,6 mill kr i utbytte fra Vardar.

Forventninger til 2026

Resultatet for Viken fiber for 2026 ser ut til å bli bedre enn for 2025. Dette tilsier at det er grunn til å forvente minst et tilsvarende utbytte for 2026.
Vardar har solgt «innmaten», dvs kraftproduksjonen, til Å Energi for ca 2 milliarder kr. Dette medfører at Lier kommune har fått indikasjon om et ektraordinært utbytte på 260000 mill kr. Kommunedirektøren foreslår å plassere dette utbytte slik at det gir en renteinntekt på ca 15 mill kr. Dette forslås å inngå i den alminnelige driften.
Vardar har 12,916% eierandel i Å Energi. Denne eierandelen omfattes ikke av salget av «innmaten», og er altså utbytteberettiget for regnskapsåret 2026.

Nedre utbyttegulv

Å Energi oppgir et nedre utbyttegulv på 1,2 milliarder for 2026. Det betyr at Vardar kan forvente minimum 155 mill kr i utbytte fra eierandelen i Å Energi.
Lier kommune eier 13,1% av aksjene i Vardar, også etter salget av innmaten, noe som tilsier at Lier kommune kan være berettiget til et utbytte på ca 20,3 mill kr i tillegg til det ekstraordinære utbyttet på 260 mill kr.
Lier everk holding eier 0,0779% av Å energi og kan derfor forvente et utbytte på ca 9,3 mill kr basert på nedre utbyttegulv.

Sannsynlig utbytte basert på forventet årsresultat

Å Energi er et av landets mest lønnsomme energiselskaper og det er svært høye strømpriser. Det indikeres at resultatet for 2026 vil kunne ligge ca 59% over resultatet for 2025. Å Energi har en politikk som tilsier at 70% av det underliggende resultat etter skatt skal utbetales som utbytte. Dette vil si at utbytteforventningen for 2026 er 2,73 milliarder kr.
Lier everk holding som eier 0,779% av Å Energi kan dermed få et utbytte på ca 20,2 mill kr.
I tillegg vil Vardar kunne motta et utbytte på ca 352 mill kr. Av dette vil Lier kommune kunne få 13,1%, dvs 46,1 mill kr.

Oppsummert:
Utbytte fra Å Energi til Lier everk holding for 2026 basert på «nedre gulv»: 9.3 mill kr
Utbytte fra Å energi til Lier everk holding basert på forventet resultat og utbyttepolicy: 20,2 mill kr
Utbytte fra Vardar til Lier kommune for 2026 (i tillegg til de 260 mill som kan bli utbetalt i 2026) basert på «nedre gulv»: 20,3 mill kr
Utbytte fra Vardar basert på forventet resultat og gjeldende utbyttepolicy i Å Energi: 46,1 mill kr.

Samlet utbytte til Lier kommune indirekte og direkte:

Kilde	**Sannsynlig**	**Nedre gulv**
Å Energi (Lier everk holding):	20,2	9,3
Viken fiber (Lier everk holding):	13,3	13.0
Vardar:	46,1	20,3
Sum:	76,6	42,6

Dette er mer enn dobbelt så mye som kommunedirektøren har lagt til grunn i HP.

3.Verbalvedtak - Oppdrag, tiltak mv.

UNGDOM, VOKSENOPPLÆRING OG UTENFORSKAP

1. **Forpliktende forankring av «Fra utenforskap til innenforskap»:**
   Tiltakene i handlingsplanen for unge (15–29 år) integreres som faste styringsmål under OKI. Kommunedirektøren bes sikre tett oppfølging av overgangen mellom grunnskole, voksenopplæring, videregående opplæring og arbeidsliv.
2. **Styrket kombinasjonsklasse på St. Hallvard vgs.:**
   Samarbeidet om kombinasjonsklassen for ungdom 16–24 år styrkes med økt bemanning og praksiskoordinering i samarbeid med Buskerud fylkeskommune og NAV Lier.
3. **Voksenopplæring som integreringsmotor:**
   Det utredes fleksible modulkurs og reduserte egenandeler i norskopplæringen for unge voksne og arbeidsinnvandrere uten lovfestet statlig rett, med sikte på rekruttering til grønn sektor og næringsliv i Lier.

BARNEVERN OG TIDLIG NETTVERKSARBEID

4. **Kapasitet og uavhengige koordinatorer for familieråd:**
   Kommunestyret forutsetter at barnevernstjenesten sikres tilstrekkelig kapasitet til å øke måloppnåelsen på familieråd og nettverksarbeid. Kommunedirektøren bes legge fram en redegjørelse for flaskehalser innen første tertial 2027.
5. **Tidlig nettverksarbeid i Familieteamet:**
   Systematisk nettverkskartlegging innarbeides som standard arbeidsform i Familieteamet og BTI-arbeidet (Bedre tverrfaglig innsats) for å fange opp familier før utfordringer eskalerer.

SKOLESIKKERHET OG MENTORORDNING

6. **Beredskap i lierskolen:**
   Kommunedirektøren bes sikre at det innkjøpte felles varslingssystemet for uønskede hendelser ved skolene er fullt operativt og oppdatert med nødvendige lisenser i hele planperioden.
7. **Skjerming og status for mentorordning:**
   Midlene til den mentorbaserte oppfølgingsordningen for inntil 10 elever i ungdomsskolen (i samarbeid med ideelle aktører som Guttas Campus) “skjermes” fullt ut i Handlingsprogram 2027–2030. Kommunedirektøren bes legge fram en statusrapport innen utgangen av første tertial 2027.

KULTUR, NÆRINGSLIV OG ET NYTT KLIMA OG OPPVEKSTFOND

8. **Offentlig-privat partnerskap:**
   Kommunedirektøren bes invitere lokalt næringsliv og lokale organisasjoner (bl.a. Lierdagene) til dialog om sponsorater og synergier for finansiering av lokale kultursatsinger. Her er det grunnlag for et “Event” som kan være særdeles positivt for kommunen, både sosialt inkluderende og økonomisk innbringende. Bør utredes.
9. **Utredning av Klima- og oppvekstfond:**
   Kommunedirektøren bes utrede opprettelsen av et (eller styrke eksisterende) felles **Klima- og oppvekstfond for Lier**, finansiert gjennom kommunale midler, næringslivets samfunnsansvar og arrangementsoverskudd. Fondet skal være en søknadsordning der ideelle barnehager, idrettslag og frivillige foreninger kan søke om

midler til miljø-, klima- og oppvekstttiltak. Gode krefter som vil barna våre godt skal ha gode kår i kommunen. Viser her til MDG-forslag om behandling av private barnehager uten eierskapelige stordriftsfordeler.

BARNEHAGE OG IDEELLE AKTØRER

10. Vern av uavhengige og ideelle barnehager:

Kommunestyret ber kommunedirektøren i inndelingen av driftstilskudd og beregningen av den nye finansieringsforskriften sikre at uavhengige, foreldreeide og ideelle barnehager i Lier (som utgjør en stor andel av tilbudet) gis særskilt vern mot stordriftsulemper, og at det etableres en forutsigbar ordning for vedlikehold og oppgradering av kommunale og ideelle barnehagebygg. MDG viser her til eget forslag (fremmet av Janicke Karin Solheim). Det bør også legges til rette for eierskapsmodeller som inkluderer kommunalt eierskap (helt eller delvis) eller samvirke som sikrer at disse gode institusjonene kan fortsette å levere gode tjenester for oss og barna våre.